

Šioje paskaitoje trumpai apžvelgsime kaip **obligacijų pajamingumas** yra įtakojamas ekonomikos faktorių, kaip **obligacijų pelningumas** įtakojamas centrinio banko ir kokią įtaką obligacijoms gali daryti naujienos, kuriuos ekonominius rodiklius svarbu sekti investuojant į obligacijas.

Obligacijų pajamingumas ir ekonomikos augimas

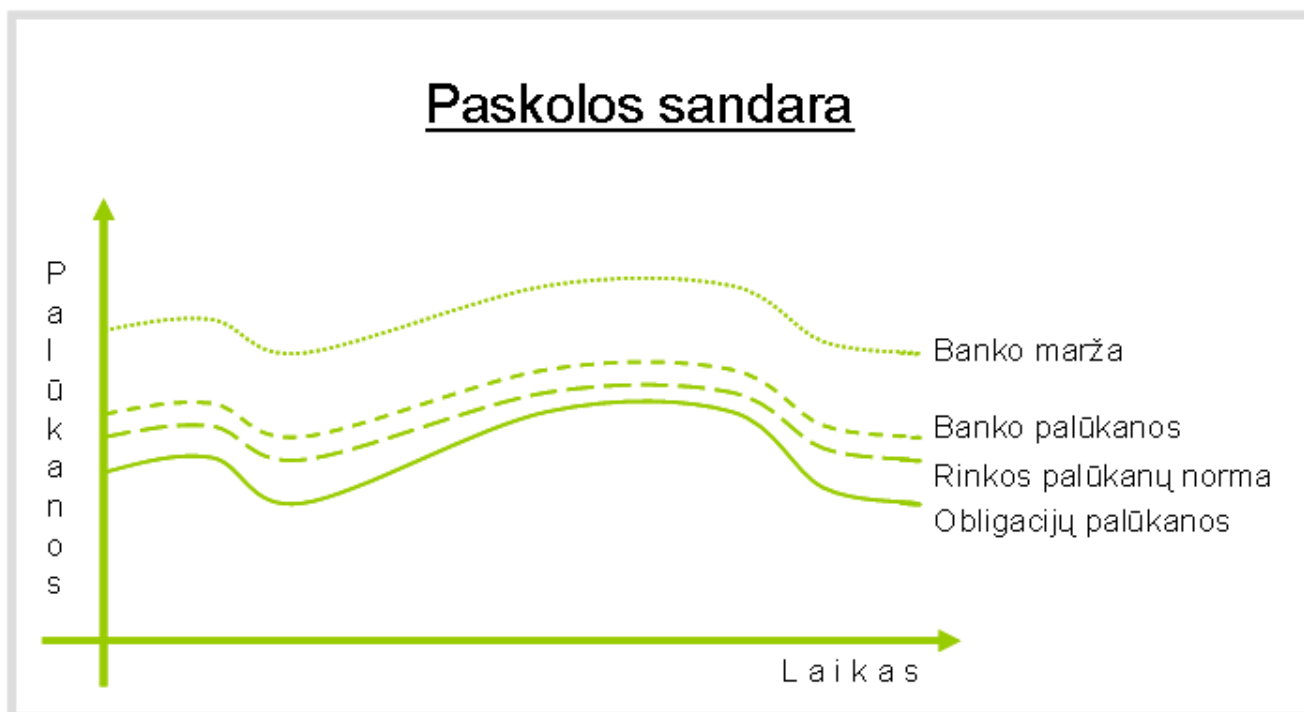
Ekonomika yra glaudžiai susijusi su obligacijų rinka. Kiekvienas žmogus ar kompanija, kuris skolinasi pinigus turi mokėti palūkanas. Tiek milijardinėje tarpbankinėje rinkoje, tiek ir skolinantis nedidelę pinigų sumą palūkanos nustatomos atsižvelgiant į tam tikrą etaloną - ekonomiškai stipriausių valstybių vyriausybės vertybinius popierius. Vyriausybės vertybiniai popieriai yra laikomi etalonu, kadangi tokių saugių valstybių kaip JAV bankrotas yra faktiškai neįmanomas, todėl laikoma, kad JAV obligacijos yra nulinės rizikos.

Atsižvelgdami į didžiųjų valstybių obligacijų pajamingumą, pinigai yra skolinami tarptautinėje rinkoje. Tarpbankinėje rinkoje bankai pinigus skolina vieni kitiems bankas. Tarpbankinėje rinkoje yra nustatoma rinkos palūkanų norma.

Taigi jeigu jūs norite paimti paskolą, paskolos palūkanos priklausys nuo:

- rinkos palūkanų normos;
- to kaip brangiai jūsų bankas gali pasiskolinti pinigus tarptautinėje kapitalo rinkoje (iš kitų bankų). Stabilūs tarptautiniai bankai yra mažai rizikingi, todėl tarptautinėje kapitalo rinkoje skolinasi už mažesnes palūkanas nei smulkūs ir rizikingesni bankai
- to kaip brangiai bankas jums paskolins pinigus. Bankas pasiskolina pinigus tarptautinėje rinkoje už tam tikras palūkanas, o jums paskolina už dar didesnes palūkanas. Iš palūkanų skirtumo bankas uždirba pelną. Šis palūkanų skirtumas dar vadinamas banko marža.

Kaip matote jūsų mokamos palūkanos priklauso ne tik nuo didžiųjų valstybinių obligacijų palūkanų normos (žr. paveikslėlių).

Kuo kapitalo rinkose palūkanų norma mažesnė, tuo sumokama mažiau palūkanų ir visiems lieka daugiau pinigų verslo plėtrai, todėl ekonomika auga. Kuo obligacijų rinkos palūkanos yra didesnės, tuo už paskolas mokama daugiau ir verslo galimybės lieka mažesnės, ekonomika išgyvena nuosmukį. Taigi kaip matote nuo pokyčių obligacijų rinkoje priklauso pinigų kiekis rinkoje, o nuo pinigų kiekio – ekonomikos plėtra.

Ekonomikos rodikliai

Didžiosiose valstybėse įvairios vyriausybės organizacijos, universitetai ir konsultacinės kompanijos pateikia keliasdešimt įvairiausių makroekonominių rodiklių, indeksų, prognozių ir t.t. Investuojantiems į obligacijas reikias sekti vos keletą ekonomikos rodiklių. Vos dirstelėję į šiuos rodiklius turėtumėte suprasti, kodėl viena ar kita kryptimi obligacijų rinka. Investuojančiam į obligacijas svarbiausia sekti šiuos makroekonominius rodiklius:

- Infliacija;
- Bedarbystės lygis;
- Gamybos apimtys;
- Mažmeninės prekybos apimtys;

Žinoma, yra ir begalė kitų ekonominių rodiklių, svarbių investuojant į obligacijas pvz. BVP, prekybos balansas, vartotojų pasitikėjimo indeksas ir pan. Tačiau pradedantiesiems

investuotojas užteks sekti ir suvokti bent mūsų siūlomų ekonomikos rodiklių reikšmę.

Naujienu įtaka obligacijų rinkai

Dėl minėtų ekonominių rodiklių obligacijų kainos nuolat svyruoja. Yra ganėtinai sudėtinga, o galbūt net neįmanoma numatyti, kurių ekonominių rodiklių skelbimas padarys didžiausią įtaką obligacijų rinkai. To numatyti dažnai nepavyksta net geriausiems ekonomistams. Juk neįmanoma žinoti, kurio ekonomikos rodiklio paskelbimas padarys didžiausią įtaką obligacijoms tol, kol tas rodiklis nėra paskelbtas.

Tiesa, dažnai ekonomistai prognozuoja, kokių ekonomikos rodiklių tikisi, tačiau ši informacija jums nelabai padės, nes investuotojai iš anksto įskaičiuoja ekonomistų prognozes į obligacijų kainą. Obligacijų rinka į naujienas sureaguoja jautriai tuomet, kai pateikti duomenys ženkliai skiriasi nuo ekonomistų prognozių. Pvz. paskelbus, kad gamybos apimtys padidėjo labiau nei prognozuota. Investuotojai iš karto įvertina, kad ekonomikos plėtra yra žymiai spartesnė nei manyta, spartesnė ekonomikos plėtra reiškia infliacijos augimą. O kaip pamenate iš ankstesnių paskaitų, augant infliacijai, obligacijų kaina mažėja.

Kaip matote iš pateikto pavyzdžio obligacijų rinkai įtaką padarė ne pats rodiklio paskelbimas, bet netikėtumo faktorius.

Daugelis investuotojų turi savo nuomonę apie tai, kokia bus ekonomikos plėtra ateityje. Bet prognozes investuotojas turi vertinti labai atsargiai, ne prognozavimas yra daugiau menas nei mokslas.

Centrinis bankas ir obligacijų pelningumas

Valstybės centrinis bankas reguliuoja pinigų kiekį rinkoje. Kuo daugiau pinigų yra rinkoje, tuo pinigai yra mažiau vertingi, todėl bankai skolina pigiau. Jeigu pinigų rinkoje yra mažai, tuomet skolintis yra brangiau.

Pinigų kiekį rinkoje Centrinis bankas gali reguliuoti keliais būdais:

- Keisdamas bazinės palūkanų normas;
- Keisdamas privalomų atsargų dydį bankuose.

Centriniam bankui padidinus privalomų atsargų dydį, bankai turi padidinti kapitalo rezervus. Kadangi bankai padidina savo atsargas, todėl rinkoje lieka mažiau pinigų, ko pasakoje skolinimasis brangsta.

Ir atvirkščiai, sumažinus privalomų atsargų kiekį, atlaisvinamas kapitalas, bankai pradeda aktyviau skolinti, rinkoje padaugėja pinigų kiekis ir skolinimasis pinga.

Kaip matote, didindamas ir mažindamas privalomų atsargų kiekį Centrinis bankas gali reguliuoti ekonomikos aktyvumą ir palūkanų normas. O kaip obligacijos reaguoja į pasikeitusią rinkos palūkanų normą rašėme ankstesnėse paskaitose.

Parastai pakeitus privalomų atsargų dydį, Centrinis bankas keičia ir bazinę palūkanų normą (dar vadinama diskonto norma). Bazinė palūkanų norma - yra palūkanos už kurias bankai gali skolintis iš centrinio banko. Bazinė palūkanų norma yra gana simbolinė, nes iš centrinio banko skolinamasi tik tuomet jeigu nėra kitos galimybės.

Paprastai bazinė palūkanų norma yra didinama vos 0,25 ar 0,5 proc. Tačiau išimtiniais atvejais (krizės metu), bazinė palūkanų norma gali būti pakeista net 1 proc. Komeraciniai bankai reaguoja į tokius Centrinio banko atitinkamai sumažindamos ir padidindamos palūkanas už kurias pinigus skolina kitiems bankams. Rezultate tarpbankinė palūkanų norma pasikeičia.

Kaip matote centrinis bankas gali įtakoti palūkanų normas. Centriniam bankui sumažinus bazinę palūkanų normą, už paskolas kompanijos ir žmonės moka mažiau, jiems lieka daugiau pinigų. O kuo daugiau pinigų kompanijos ir gyventojai išleidžia tuo ekonomika sparčiau plečiasi.

Daugelis ekonomistų teigia, kad tik praėjus 9 iki 12 mėnesių po bazinės palūkanų normos pakeitimo galima pastebėti esminius pokyčius ekonomikoje. Dėl šios priežasties investuotojai kartais pervertina bazinių palūkanų normos pokyčių įtaką. Vis dėl to, žvelgiant į istorinius duomenis akivaizdu, kad centriniam bankui padidinus palūkanų normą lėtėja ekonomika ir mažėja infliacija, centriniam bankui sumažinus palūkanų normą, ekonomika plečiasi, tuo pačiu kyla ir infliacija.

5. paskaita. [Investavimo į obligacijas strategijos](#)

Nelik abejingas: įvertink straipsnį - pasidalink su draugais...

Nuo ko priklauso obligacijų pajamingumas (pelningumas)

5 balsai/ Vid.4.8